

เพื่อการจัดการปัญหาความรุนแรงต่อผู้หญิงที่เกี่ยวข้องกับการดื่มแอลกอฮอล์อย่างเข้าใจ

เรียบเรียงโดย ดร.ชญ.อรทัย วลีวงศ์ สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ

ความรุนแรงต่อผู้หญิง (Violence against women) เป็นปัญหาสาธารณสุขระดับโลก ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้หญิง เกี่ยวข้องกับปัญหาครอบครัว ปัญหาสังคม และปัญหาสาธารณสุขอื่น ๆ เช่น โรคซึมเศร้า การฆ่าตัวตาย การใช้สารเสพติด การติดสุรา การติดเชื้ทางเพศสัมพันธ์ เอชไอวี การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น การตั้งครรภ์ไม่พร้อม และความรุนแรงในครอบครัวและเด็ก เป็นต้น

แนวทางการเปลี่ยนแปลงทางเพศภาวะ (Gender-transformative approach) หรือ การดำเนินการเพื่อเปลี่ยนแปลงบทบาททางเพศลดความเหลื่อมล้ำ และส่งเสริมความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมระหว่างเพศระหว่างผู้หญิงและผู้ชาย สามารถช่วยจัดการปัญหาความรุนแรงด้วยเหตุแห่งเพศได้ ที่มารูป

<https://images.app.goo.gl/UZARwJLsyL4WzUfX8>

ในภาพกว้าง ความรุนแรงต่อผู้หญิงนั้นเกี่ยวข้องกับ ปัจจัยความเสมอภาคทางเพศ (Gender inequality) ซึ่งเป็นผลมาจากความเชื่อของสังคม และระดับปัจเจกในมิติความเป็นใหญ่และบุคลิกภาพการควบคุมของเพศชายที่เชื่อว่าเพศชายยิ่งใหญ่กว่า ล้ำค่ากว่า และแข็งแรงกว่าเพศหญิง ในขณะที่เดียวกันปัญหาส่วนหนึ่งเกี่ยวข้องกับการดื่มแอลกอฮอล์ของเพศชาย โดยเฉพาะรูปแบบการดื่มหนัก ซึ่งเป็นปัจจัยกระตุ้นให้เกิดปัญหาและทำให้ปัญหามีความถี่และมีความรุนแรงมากขึ้น

ด้วยพฤติกรรมความรุนแรงและการดื่มแอลกอฮอล์ต่างเป็นพฤติกรรมทางสังคมที่อาจได้รับอิทธิพลจากปัจจัยความแตกต่างระหว่างเพศ นักวิชาการจึงได้เสนอว่าการมองปัญหาความรุนแรงต่อผู้หญิงที่เกี่ยวข้องกับการดื่มแอลกอฮอล์ผ่านเลนส์วิถีเพศภาวะ (Gender approach) จะทำให้เข้าใจปัญหาได้ลึกซึ้งและสามารถพัฒนานโยบายป้องกันปัญหาความรุนแรงต่อผู้หญิงได้ดียิ่งขึ้น

การใช้เลนส์วิถีเพศภาวะในการมองปัญหานี้ คือ การพิจารณาถึงปัจจัยความแตกต่างระหว่างเพศ เช่น บทบาทที่แตกต่างกันของเพศชายและหญิงตามค่านิยมที่สังคมกำหนด บรรทัดฐานและความคาดหวังไว้ควบคู่ไปกับปัจจัยแอลกอฮอล์ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยความแตกต่างระหว่างเพศ ดังข้อมูลวิชาการต่อไปนี้

- ความชุกและพฤติกรรมการดื่มระหว่างผู้ชายและผู้หญิงมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ มีนักดื่มชายมากกว่านักดื่มหญิง และนักดื่มชายมีแนวโน้มที่จะดื่มแบบเสียวและสร้างปัญหามากกว่านักดื่มหญิง อาจกล่าวได้ว่าปัญหาผลกระทบจากการดื่มแอลกอฮอล์ที่เกิดขึ้นในสังคมส่วนใหญ่อเกี่ยวข้องกับการดื่มของประชากรชาย
- การดื่มแอลกอฮอล์ของผู้ชายมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าวและความรุนแรงทางเพศมากกว่าการดื่มของผู้หญิง กล่าวคือฤทธิ์ของแอลกอฮอล์ส่งผลต่อการประมวลผลข้อมูลของสมองและนำไปสู่ความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการเชิญชวนทางเพศและการบังคับกดขี่และการคุกคามทางเพศของเพศชายมากกว่าเพศหญิง ในขณะที่การดื่มแอลกอฮอล์ของผู้หญิงเพิ่มความเปราะบางและเสี่ยงที่จะกลายเป็นเหยื่อความรุนแรงทางเพศมากขึ้น
- ผู้หญิงที่ได้รับผลกระทบแบบซ้ำซากจากสามีที่ดื่มแอลกอฮอล์มักใช้พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของสามีเป็นสัญญาณเตือนเพื่อป้องกันและปกป้องตนเองจากความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้น กล่าวคือ ภรรยาจะหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าและหนีไปในพื้นที่ที่ปลอดภัย หากเห็นสามีเริ่มต้นดื่มแอลกอฮอล์
- ผู้หญิงได้รับผลกระทบทางการเงินหรือมีเงินไม่เพียงพอเป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือนจากการที่ผู้ชายในครอบครัวใช้เงินไปเพื่อการซื้อและดื่มสุรา
- ผู้หญิงต้องเพิ่มภาระในการดูแลคนในครอบครัวที่ดื่มและสามีที่ดื่มและติดสุรา และต้องตกอยู่ในสภาวะเสี่ยงต่อการใช้ความรุนแรงจากการเมาสุรา ยิ่งไปกว่านั้น ด้วยปัจจัยบรรทัดฐานของสังคมเกี่ยวกับบทบาทภรรยาทำให้การตัดสินใจเลิกกับสามีที่ติดสุราและอยู่ในภาวะที่ต้องการการดูแลของผู้หญิงเป็นไปได้ไม่ง่าย

เพื่อการจัดการปัญหาความรุนแรงต่อผู้หญิง ที่เกี่ยวข้องกับการดื่มแอลกอฮอล์อย่างเข้าใจ

เรียบเรียงโดย ดร.ชญ.อรทัย วลีวงศ์ สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ

ในมิติของการจัดการปัญหาความรุนแรงต่อผู้หญิง องค์การอนามัยโลกแนะนำว่า การทำงานแนวทางการเปลี่ยนแปลงทางเพศภาวะ (Gender-transformative approach) หรือการดำเนินการเพื่อเปลี่ยนแปลงบทบาททางเพศ ลดความเหลื่อมล้ำ และส่งเสริมความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมระหว่างเพศระหว่างผู้หญิงและผู้ชายสามารถช่วยจัดการปัญหาความรุนแรงด้วยเหตุแห่งเพศ (Gender-based violence) ได้

ตัวอย่างการแก้ปัญหาความรุนแรงต่อผู้หญิงที่เกี่ยวข้องกับการดื่มแอลกอฮอล์โดยการมองผ่านเลนส์วิถีเพศภาวะ เช่น มาตรการเพื่อจัดการพฤติกรรมเครื่องดื่มแบบอันตรายของผู้ชาย (เช่น การคัดกรองและบำบัดอย่างสิ้น สำหรับนักดื่มชาย โดยเฉพาะผู้ป่วยชายที่มารักษาที่ห้องฉุกเฉินของโรงพยาบาลหรือที่หน่วยบริการปฐมภูมิ) การห้ามการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นำเสนอเนื้อหาที่ส่งเสริมความไม่เสมอภาคทางเพศระหว่างชายและหญิงหรือการฉายภาพซ้ำความเชื่อมโยงของพฤติกรรมเครื่องดื่มกับความเป็นชาย ตลอดจนการสร้างสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมที่ปลอดภัยจากผลกระทบจากแอลกอฮอล์สำหรับทั้งผู้หญิงและผู้ชาย (เช่น การใช้นโยบายแอลกอฮอล์ในระดับประชากร ได้แก่ การขึ้นราคาแอลกอฮอล์ผ่านระบบภาษี การจำกัดการเข้าถึงทางกายภาพของแอลกอฮอล์ ซึ่งมีข้อมูลวิชาการว่ามีประสิทธิผลในการลดการบริโภคของประชากรและการลดปัญหาความรุนแรงได้) เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

1. Taft, A., Wilson, I, Laslett, AM & Kuntsche, S (2019) Pathways to responding and preventing alcohol-related violence against women: why a gendered approach matters. Australian and New Zealand Journal of Public Health. 43(6): 516-17
doi:10.1111/1753-6405.12943
2. Barker G, Ricardo C, Nascimento M. (2007) Engaging Men and Boys in Changing Gender-based Inequity in Health: Evidence from Programme Interventions. World Health Organization https://www.who.int/gender/documents/Engaging_men_boys.pdf .